

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

για την προστασία του περιβάλλοντος
και της πολιτιστικής κληρονομιάς

Μέλος των: *Europa Nostra, European Environmental Bureau (EEB),
International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (UNC)*

Φωτογραφικό αρχείο ΣΑΚ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ • ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2003
• ΕΤΟΣ 31 • ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 10 • €0.01

• Το Εξώφυλλό μας

Το εξώφυλλό μας φιλοξενεί στιγμιότυπο από την προσέλευση του ΑΘΠ Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου στην ημερίδα με θέμα «Εκκλησιαστική Αρχιτεκτονική: παράδοση και σύγχρονη πραγματικότητα», που πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα 5 Μαΐου 2003, στο Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν.

• «Οικονομία και Περιβάλλον»

Σειρά έξι μαθημάτων με θέμα «Οικονομία και Περιβάλλον» οργανώνεται από το Συμβούλιο Θεσμικού Πλαισίου με πρόεδρο τον κ. Ι. Παλαιοκρασσά. Τα μαθήματα θα γίνουν κάθε Τετάρτη από 5 μέχρι 26 Νοεμβρίου και 10 και 17 Δεκεμβρίου 2003.

• Εορταγορά 2003

Φίλοι και φίλοι φίλων της Ε.Ε., σημειώστε από τώρα: Πέμπτη 4, Παρασκευή 5, Σάββατο 6 και Κυριακή 7 Δεκεμβρίου 2003, οι ημερομηνίες της μεγάλης εορταγοράς της Ε.Ε. Πέρυσι όχι απλώς επέτυχε ποικιλοτρόπως αλλά και διακρίθηκε για την ποιότητα και την αισθητική της. Όσοι από εσάς γνωρίζετε δημιουργούς καλαίσθητων αντικειμένων, παρακαλούμε ενημερώσετε από τον Σεπτέμβριο την κυρία Χριστίνα Λάσκαρη, στο τηλέφωνο 210.32.15.218.

Τακτική Γενική Συνέλευση των Μελών της Ε.Ε.

Η τακτική Γενική Συνέλευση των μελών της Ε.Ε. πραγματοποιήθηκε στις 17 Απριλίου 2003, μεταξύ 6 και 9 μμ., στις αίθουσες του κτιρίου της Ε.Ε., στην Πλάκα, παρουσία πολλών μελών και φίλων. Πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης εξελέγη ομοφώνως το τακτικό μας μέλος κυρία Αλίκη Χατζοπούλου. Μετά την παρουσίαση των απολογισμών της Ε.Ε. των πεπραγμένων των Ειδικών Συμβουλίων και του Παραρτήματος, η Γενική Συνέλευση ομόφωνα ενέκρινε πρόταση του Δ.Σ. και ανακήρυξε σε Επίτιμα Μέλη της Ε.Ε. τους κκ. ΓΙΑΝΝΗ ΑΡΜΠΙΛΙΑ, μαρμαροτεχνίτη, που βραβεύθηκε από την Ευropa Nostra, ΣΠΥΡΟ ΙΑΚΩΒΙΔΗ, Ακαδημαϊκό, με τον οποίο υπήρξε στενότερη συνεργασία στο παρελθόν για την Πύλο και πιο πρόσφατα για τον Μαραθώνα, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ ΜΑΓΚΑΚΗ, νομικό – βουλευτή, ΒΑΣΟ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΗ, αρχαιολόγο εκ Κύπρου και ΔΟΜΝΑ ΣΑΜΙΟΥ, τραγουδίστρια παραδοσιακών τραγουδιών. Επίσης, η Γ.Σ. ενέκρινε ομοφώνως τη σύσταση ενός νέου Ειδικού Συμβουλίου, του Ειδικού Συμβουλίου Θεσμικού Πλαισίου (ΣΘΕΠ) με Πρόεδρό του τον κ. Γιάννη Παλαιοκρασσά. Η νέα Ελεγκτική Επιτροπή της Εταιρείας απαρτίζεται από τα μέλη μας: Χρήστο Γιαμβριά, Γιώργο Ευαγγελίδη και Ιωάννα Στράτου.

Η Πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης, κυρία Αλίκη Χατζοπούλου, παρουσίασε το ψηφοδέλτιο με τις 13 υποψηφιότητες, οκτώ (8) υποψηφιότητες για μέλη του Δ.Σ., δύο (2) υποψηφιότητες για Προέδρους των Ειδικών Συμβουλίων και τρεις (3) υποψηφιότητες για Αντιπροσώπους σε διεθνείς Οργανισμούς. Για το Δ.Σ. εξελέγησαν επτά μέλη. Εξ αυτών οι πέντε πρώτοι θα υπηρετήσουν για μια 3ετία, ένας για μία διετία και ένας για ένα έτος.

Σύμφωνα με το επίσημο πρακτικό της Εφορευτικής Επιτροπής (Β. Κονιόρδος, Β. Λυμπερίδη και Ε. Μαρκεσίνη) σε σύνολο 123 εγκύρων ψηφοδελτίων τα αποτελέσματα κατά σειρά προτίμησης ήταν τα εξής: ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, ΑΙΣΩΠΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΒΕΖΥΡΟΓΛΟΥ ΓΙΑΝΝΗΣ, ΔΟΞΙΑΔΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ, ΑΡΑΠΗΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ, ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΦΩΦΗ, ΨΑΛΛΙΔΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ και πρώτος επιλαχών ο κ. ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΗΣ. Πρόεδροι των Ειδικών Συμβουλίων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΣΠΕ) και Θεσμικού Πλαισίου (ΣΘΕΠ) εξελέγησαν οι κκ. ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΛΑΙΤΖΙΔΗΣ και ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΛΑΙΟΚΡΑΣΣΑΣ αντιστοίχως. Τέλος, ως Αντιπρόσωποι σε Διεθνείς Οργανισμούς εξελέγησαν οι κκ. ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΡΑΣ (Europa Nostra), ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΚΟΥΛΛΟΣ (ΜΙΟ/ΕCSDΕ) και ΗΛΙΑΣ ΝΕΛΛΑΣ (ΕΕΒ).

Σύμφωνα με το άρθρο 12 του Καταστατικού της Ε.Ε., το Διοικητικό Συμβούλιο που εκλέχθηκε από τη Γενική Συνέλευση της Εταιρείας στις 17 Απριλίου 2003 και τις προηγούμενες Γ.Σ. του 2001 και 2002, συγκροτήθηκε σε Σώμα ως κατωτέρω:

Πρόεδρος :	Κώστας Καρράς
Ομ. Πρόεδρος/Πρόεδρος ΣΦΥΠ:	Μιχάλης Σκούλλος
Α΄ Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος ΣΟΚ:	Γιώργος Ποταμιάνος
Β΄ Αντιπρόεδρος:	Βασίλης Δωροβίνης
Αντιπρόεδρος (Θεσ/νίκη):	Βασίλης Κονιόρδος
Γενικός Γραμματέας:	Κώστας Σταματόπουλος
Ταμίας:	Αλέξανδρος Αίσωπος
Πρόεδρος ΣΑΚ:	Χάρις Καλλιγά
Πρόεδρος ΣΕΠΙ:	Μαρία Καραβία
Πρόεδρος ΣΘΕΠ:	Γιάννης Παλαιοκρασσάς
Πρόεδρος ΣΠΕ:	Δημήτρης Κалаϊτζίδης
Υπεύθυνη Σχέσεων με Μέλη:	Φώφη Νεοφύτου
Υπεύθυνη Εκδόσεων/ΜΜΕ:	Λυδία Καρρά
Οικονομικός Σύμβουλος:	Απόστολος Δοξιάδης
Μέλη:	Γεράσιμος Αράπης Γιάννης Βεζύρογλου
	Νίκος Βερνίκος Ματρώνα Ξυλά - Egon
	Γιάννης Λύρας Έφη Μαρκεσίνη
	Ηλίας Νέλλας Στάθης Ποταμίτης
	Ιωάννα Στεριώτη Βασίλης Ψαλλιδάς

‘Διακοπές, τουρισμός και περιβαλλοντική συνείδηση’

του Κώστα Καρρά, Προέδρου της Ε.Ε.

Έφθασε ήδη η εποχή της καλοκαιρινής ραστώνης όπου συνηθίζουμε να εγκαταλείπουμε τις πόλεις και τα μελήματα του χρόνου που πέρασε. Για όσους έχουν ευαισθητοποιηθεί στα προβλήματα του περιβάλλοντος, τα πράγματα είναι και καλύτερα και χειρότερα. Καλύτερα ασφαλώς διότι έχουν να διαλέξουν μεταξύ περισσότερων προτάσεων, με εναλλακτικές δυνατότητες στενότερης επαφής και έμπνευσης από τη φύση και την πολιτιστική παράδοση. Χειρότερα διότι είναι αδύνατο να λησμονήσουν ότι πολλά από τα εντονότερα περιβαλλοντικά προβλήματα του τόπου μας συνδέονται άμεσα με τον τουρισμό. Και όταν μιλάμε για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του τουρισμού δεν υπάρχει σοβαρή διάκριση μεταξύ της προέλευσής του από το εξωτερικό ή το εσωτερικό.

Συχνά λησμονούμε πόσο αποφασιστικής σημασίας έχει υπάρξει ο τουρισμός για την οικονομική άνοδο της χώρας. Το 1960 οι ξένοι επισκέπτες στον τόπο μας μόλις έφθαναν τις 400.000. Το 2001 ήταν περίπου 12.750.000. Παράλληλα, τα δωμάτια που τους ανέμεναν είχαν περίπου δωδεκαπλασιασθεί σε 40 χρόνια, από 53.236 σε 608.140. Το 1972 ο τουρισμός έφερνε ξένο συνάλλαγμα ύψους \$ 393 εκ. σε σύγκριση με \$ 835 εκ. από εξαγωγές, \$ 433 εκ. από τη ναυτιλία και \$ 571 εκ. από εμβάσματα ελλήνων μεταναστών. Το 2002 ο τουρισμός έφερνε € 10.285 εκ., πολύ περισσότερα από τη ναυτιλία και περισσότερα ακόμα και από τις εξαγωγές, που έφεραν € 9.895 εκ. Οι αριθμοί αυτοί δείχνουν πόσο εύλωτη είναι η οικονομία της χώρας απέναντι σε οποιαδήποτε μελλοντική εξέλιξη τυχόν πλήξει την οικονομική βιωσιμότητα του τουρισμού.

Όσο όμως η Ελλάδα πλησιάζει το βιοτικό επίπεδο των υπολοίπων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης τόσο αυξάνεται το κόστος των τουριστικών υπηρεσιών, όπως άλλωστε και της βιομηχανικής παραγωγής. Τούτο αποτελεί έναν από τους σοβαρούς λόγους που συνηγορούν υπέρ της υιοθέτησης μιας γενναίας περιβαλλοντικής φορολογικής μεταρρύθμισης, που θα μειώσει τη φορολογική επιβάρυνση της εργασίας και θα αυξήσει την επιβάρυνση ρυπογόνων στοιχείων και διαδικασιών. Θεμελιώνει επίσης, στην Ελλάδα, όπως και αλλού, την προσπάθεια μείωσης τουλάχιστον όλων εκείνων των στοιχείων κόστους που επίσης επιβαρύνουν το περιβάλλον, ο αριθμός των οποίων είναι ενδεικτικός της συνάρτησης της οικονομικής και της οικολογικής βιωσιμότητας.

Επιτακτική είναι επίσης η οικονομική ανάγκη να μπορούν να δικαιολογούνται τιμές υψηλότερες από εκείνες των ανταγωνιστών της ελληνικής τουριστικής βιομηχανίας. Τούτο δεν είναι εφικτό εάν βασιζόμαστε κυρίως σ' έναν ομαδικό τουρι-

σμό που αρέσκεται απλώς στην ηλιοθεραπεία: είναι δυνατόν όπου υπάρχει τουριστική ζήτηση που συνδέεται με ενδιαφέρον για τη θρησκευτική ή πολιτιστική παράδοση ή για τη φύση ή όπου συνδέεται με ενασχολήσεις όπως είναι κάποια αθλήματα που έχουν σχέση με το φυσικό περιβάλλον.

Με άλλα λόγια θα φανεί σταδιακά, όχι όμως στο απώτερο μέλλον, ότι η οικονομική βιωσιμότητα του ελληνικού τουρισμού, και ως εκ τούτου της ελληνικής οικονομίας στο σύνολό της θα εξαρτάται από την περιβαλλοντική και πολιτιστική της βιωσιμότητα. Η αναγνώριση μιας τέτοιας εξέλιξης αυξάνει τις ευθύνες όλων εκείνων που ευαισθητοποιούνται για το περιβάλλον ή την πολιτιστική κληρονομιά όταν ταξιδεύουμε για διακοπές στην Ελλάδα. Δεν φθάνει η επανάληψη της φράσης ότι όπου και να πας η Ελλάδα πληγώνει. Σε μια εποχή που επικρέμαται η σπάθη του Δαμοκλέους, η μόνη υπεύθυνη στάση είναι η συνεχής συζήτηση, με όσους ενδιαφέρονται να ακούσουν, γύρω από τα κυριότερα προβλήματα.

Αξιοθαύμαστη είναι η προσπάθεια που έχει γίνει για την καθαριότητα των ελληνικών θαλασσών. Πώς αντιμετωπίζεται όμως σε περιοχές, ασφαλώς όχι λίγες, που ζουν από τον τουρισμό, το πρόβλημα της διάθεσης των σκουπιδιών, που ήδη ταλανίζει τα μεγάλα αστικά κέντρα; Πόσες παραθαλάσσιες πόλεις και πόσα νησιά απέκτησαν ή έστω ήδη επενδύουν για την απόκτηση βιολογικού καθαρισμού; Για πόσες τουριστικές περιοχές έχουν δημοσιευθεί διατάξεις για τη χρήση γης; Σε πόσες υπάρχει έλεγχος της προαστυιοποίησης των γεωργικών περιοχών με εκμετάλλευση του γενικού όρου που επικρατεί στην εκτός σχεδίου δόμηση; Πόσες έχουν κατανοήσει την ανάγκη να γίνουν θυσίες για τη διατήρηση της φύσης είτε μιλάμε για περιοχές ιδιαίτερης ομορφιάς είτε για περιοχές όπου διάφορα είδη απαιτούν ιδιαίτερη προστασία; Ποια δημόσια έργα προγραμματίζονται - μήπως μόνο δρόμοι, αεροδρόμια και λιμάνια; Έχουν προστατευθεί και αναδειχθεί οι αρχαιολογικοί χώροι και τα άλλα μνημεία της περιοχής; Όσο πιο γρήγορα διευρυνθεί ο προβληματισμός για αυτά, αλλά και για άλλα περιβαλλοντικά ζητήματα, τόσο καλύτερα για την κάθε περιοχή, αλλά και τη χώρα γενικώς.

Ευχαρίστως να δημοσιεύουμε στα επόμενα τεύχη εμπειρίες και αναφορές που να βοηθήσουν στο στόχο αυτό. Άλλωστε προγραμματίζουμε σειρά μαθημάτων για το φθινόπωρο με θέμα ακριβώς: «Η Οικονομία και το Περιβάλλον». Καιρός είναι να αντιληφθούμε ότι ενώ η καταναλωτική στάση έναντι της ζωής αναγκαστικά αντιτίθεται στη βιώσιμη ανάπτυξη, η οικονομική επιστήμη μπορεί σε πλείστα όσα σημεία να ενισχύσει στην επίτευξη ακριβώς αυτού του στόχου.

Ο Πρόεδρος και το Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Εταιρείας ευχαριστούν θερμά τον κ. Γιώργο Δραγώνα για την ευγενική προσφορά του να αναλάβει την προετοιμασία, επιμέλεια και παραγωγή των τευχών του Ενημερωτικού Δελτίου της Ε.Ε. για το παρόν έτος.

‘Φωτογραφική έκθεση’

Στο πλαίσιο του εορτασμού για το τριαντάχρονο έργο της Ε.Ε., οργανώσαμε μεγάλη φωτογραφική έκθεση με θέμα «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ: 30 ΧΡΟΝΙΑ ΔΡΑΣΗ» στον πεζόδρομο της Διονυσίου Αρεοπαγίτου, από 24 Ιουνίου έως 14 Ιουλίου 2003. Η έκθεση πραγματοποιήθηκε με χορηγία του Ιδρύματος Α. Γ. Λεβέντη και με την ευγενική υποστήριξη της Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας Α.Ε. (ΕΑΧΑ).

Τα εγκαίνια της έκθεσης πραγματοποιήθηκαν στις 24 Ιουνίου 2003 από την Δήμαρχο Αθηναίων, κυρία Ντόρα Μπακογιάννη. Όπως επεσήμανε η κυρία Μπακογιάννη στο χαιρετισμό της, «η Ε.Ε. προσπαθεί να διαφυλάξει ό,τι πολυτιμότερο έχουμε ως Έλληνες: την πολιτιστική μας κληρονομιά και τους φυσικούς πόρους της χώρας μας. Η προσπάθεια της Ε.Ε. να ευαισθητοποιήσει την κοινή γνώμη πάνω σε θέματα περιβάλλοντος και πολιτιστικής κληρονομιάς είναι, από μόνη της σίγουρα, ένας δύσκολος στόχος. Η θεώρηση των φυσικών πόρων όπως το νερό και ο αέρας από την οικονομία ως ανεξάντλητων «ελευθέρων αγαθών» επιτρέπει την κατάχρησή τους. Παράλληλα, στο όνομα της προόδου, έχουμε ήδη θυσιάσει σημαντικούς θησαυρούς της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Το έργο της Ε.Ε. κινείται πάνω σε τρεις βασικές κατευθύνσεις: την προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, την προστασία του περιβάλλοντος και την περιβαλλοντική εκπαίδευση. Στην παρούσα έκθεση έχουμε την ευκαιρία να έρθουμε σε επαφή με μερικές από τις πολλές προσπάθειές της Ε.Ε., ένα ενδεικτικό παράδειγμα των οποίων είναι η ενεργός συμμετοχή της στην πανευρωπαϊκή εκστρατεία για την Περιβαλλοντική Φορολογική Μεταρρύθμιση. Είναι αξιοπρόσεκτο ότι στην ομάδα εργασίας συμμετέχουν και σημαντικές προσωπικότητες από τον πολιτικό κόσμο της χώρας μας. Το έργο της Ε.Ε. είναι ορατό σε όλους. Πιστεύω, παρ' όλα αυτά, ότι η οργάνωση της έκθεσης αυτής από την Ε.Ε. δεν είχε ως στόχο μόνο την ανάδειξη απλώς του έργου της, αλλά και το να μας βοηθήσει να αντιληφθούμε τον περιβαλλοντικό και πολιτιστικό μας πλούτο και να μας παρακινήσει να κινητοποιηθούμε για την προστασία του».

Απευθυνόμενη στα μέλη της Ε.Ε., η Δήμαρχος τούς ευχαρίστησε «για την ενεργό συμμετοχή σας στην προστασία των δύο ίσως βασικότερων κληροδοτημάτων μας ως Ελλήνων: του φυσικού περιβάλλοντός μας και των πολιτιστικών θησαυρών μας. Εύχομαι σε σας να συνεχίσετε το σημαντικό έργο σας με την ίδια και μεγαλύτερη επιτυχία και στους επισκέπτες της έκθεσης να γίνουν σοφότεροι ως προς τις πραγματικές αξίες του πολύμορφου και τόσο ενδιαφέροντος αυτού χώρου που είναι η Ελλάδα μας». Η κυρία Μπακογιάννη ολοκλήρωσε την ομιλία της, προσκαλώντας την Ε.Ε. να σταθεί αρωγός στην προσπάθεια του Δήμου για την αναμόρφωση του Εθνικού Κήπου, ο οποίος, πρόσφατα,

περιήλθε στη δικαιοδοσία του Δήμου Αθηναίων.

Στην έκθεση παρουσιάστηκε το έργο της Ε.Ε. για την προστασία της φύσης και της πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να ξεναγηθούν στις σημαντικότερες παρεμβάσεις της Ε.Ε. και να μάθουν πώς, χάρις στο έργο αυτό, μερικά από τα σημαντικότερα τοπία της χώρας μας όπως η ευρύτερη περιοχή των Δελφών, η Πύλος και η Αράχωβα διασώθηκαν, παραδοσιακοί οικισμοί προστατεύθηκαν, σημαντικά μνημεία όπως ο Όσιος Λουκάς, η Νέα Μονή και εκκλησίες στην Παλαιοχώρα της Αίγινας αναστηλώθηκαν. Οι μεγάλες εκστρατείες διάσωσης της Ε.Ε., μερικές εκ των οποίων ξεπέρασαν τα ελληνικά σύνορα και έγιναν διεθνείς, όπως η μάχη για την Ύδρα, τον Νότιο Σαρωνικό και τον Μαραθώνα, ξαναζωντάνεψαν, μέσα από τις γλαφυρές φωτογραφίες. Στην έκθεση παρουσιάστηκε ακόμα το πλούσιο έργο ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης καθώς και τα εκπαιδευτικά προγράμματα, πρωτοποριακά στο ξεκίνημά τους. Η έκθεση πλαισιώθηκε με παράλληλες εκδηλώσεις και δρώμενα, κυρίως προγράμματα για μεγάλους και παιδιά με εκπλήξεις και δώρα. Ήταν μία μοναδική ευκαιρία για το κοινό να γνωρίσει από κοντά το έργο μας και να το στηρίξει πιο δυναμικά.

Σε ολοσέλιδο άρθρο της 28ης Ιουνίου, «ΤΟ ΒΗΜΑ» σχολιάζει ότι η φωτογραφική αυτή έκθεση δημιουργεί ατμόσφαιρα γιορτής στην καρδιά της ιστορικής Αθήνας. Το άρθρο της εφημερίδας περιέλαβε σημαντικό απόσπασμα του εναρκτήριου λόγου του Προέδρου της Ε.Ε., κ. Κώστα Καρρά: «Βλέποντας την έκθεση αυτή μάς διακατέχουν δύο σχεδόν αντικρουόμενα αισθήματα, από τη μια πλευρά η ικανοποίηση ότι, από την ίδρυση της Ε.Ε. το 1972, δόθηκαν αποτελεσματικά τόσοι αγώνες παρά τις εκάστοτε αντιξοές συνθήκες, από την άλλη ότι πετύχαμε τόσα λίγα σε σχέση με τις πιεστικές ανάγκες της εποχής μας. Η μορφή ανάπτυξης που επέλεξε η χώρα μας επέτυχε μεν το ποθούμενο της ανόδου του βιοτικού επιπέδου του λαού μας, απέτυχε όμως στην επίτευξη μιας εξ ίσου αναβαθμισμένης ποιότητας ζωής». «ΤΟ ΒΗΜΑ» κάνει, επίσης, αναφορά στο κυνήγι θησαυρού για παιδιά 7-13 ετών: «Τα παιδιά βλέπουν προσεκτικά τις φωτογραφίες, βρίσκουν τις σωστές απαντήσεις, συμπληρώνουν μια ακροστιχίδα και κερδίζουν δώρα. «Φυσάει, φυσάει και βγαίνει το αλεύρι. Πού βρίσκομαι; είναι μια από τις ερωτήσεις».

Το ταξίδι της έκθεσης αρχίζει σύντομα!

- Πρώτος σταθμός η Ξάνθη (27 Αυγούστου - 1 Σεπτεμβρίου)
- Δεύτερος σταθμός η Θεσσαλονίκη (4 - 15 Σεπτεμβρίου 2003)
- Στη συνέχεια, η Βέροια από τις 2 Οκτωβρίου και ο Βόλος από 1 Νοεμβρίου.

- Με την επιστροφή της στην Αθήνα, θα παρουσιαστεί στη Δημοτική Πινακοθήκη του Δήμου Ψυχικού.

Υπεύθυνη για τη σύλληψη και γενική επιμέλεια της έκθεσης: Λυδία Καρρά, Φωτογραφική επιμέλεια: Veronique Magnes, Αρχιτεκτονική επιμέλεια: Νικήτας Αλιφέρης, Σύμβουλοι έκθεσης και μέλη του Συμβουλίου Επικοινωνίας: Μαρία Καραβία, Λίζα Έβερτ.

Οι δραστηριότητες που πλαισίωσαν την έκθεση και ζωντάνεψαν το χώρο για το κοινό πραγματοποιήθηκαν χάρις στη συμβολή των παρακάτω προσώπων και οργανισμών, τους οποίους ευχαριστούμε θερμά:

- Το επιστημονικό προσωπικό της Επιτροπής Θεάτρου & Ιερού του Διονύσου – Ασκληπιείου Νοτίου Κλιτύος Ακρόπολεως και ιδιαίτερα την αρχαιολόγο κυρία Χριστίνα Παπασταμάτη-φον Μόοκ, για την προσφορά δωρεάν ξεναγήσεων στον περιβάλλοντα αρχαιολογικό χώρο.
- Τις κκ. Μάρω Αλεξάκη, Τζούλη Πετροπούλου και Μαρία Φαζού του τμήματος μουσειοπαιδαγωγών του Ιδρύματος

- Τις εθελόντριες και μέλη του Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης κκ. Κατερίνα Δήμου, Ιωάννα Κουτσόγιωργα, Γκέλυ Μανούσου και Βασιλική Νίκα για την παρουσίαση του παιδαγωγικού υλικού του δικτύου «Ο Ναυτίλος ταξιδεύει».

Η πραγματοποίηση της έκθεσης δεν θα ήταν δυνατή χωρίς τη συμβολή των παρακάτω προσώπων και οργανισμών, τους οποίους ευχαριστούμε θερμά:

- Τη SONY Hellas AEE για την ευγενική χορηγία του οπτικοακουστικού εξοπλισμού.
- Την Οينوποιία Α. Μεγαπάνος για την προσφορά των κρασιών της δεξίωσης των εγκαινίων.
- Την κυρία Hillary Σακελλαριάδη για την αγγλική μετάφραση των κειμένων της έκθεσης.
- Τους εθελοντές Γεράσιμο Αράπη, Ελένη Βρατσάνου, Μαργαρίτα Βραχάλη, Αθηνά Ζιώγα, Δημήτρη Καλαϊτζή, Χαρούλα Καρατζίου, Βούλα Κέκου, Ντίνα Κουρούκλη, Μίκα Κουτσογιάννη, Γιώργο Κυριακόπουλο, Ανα-

Ένα από τα ωραία, νέα μπλουζάκια της Ε.Ε. δωρήθηκε στην κυρία Μπακογιάννη.

Μείζονος Ελληνισμού και τον κ. Ηλία Σπυρτούνια, Διευθυντή του Πολιτιστικού Κέντρου «Ελληνικός Κόσμος» για την εκπαιδευτική δραστηριότητα που οργάνωσαν.

- Την κυρία Ρούλα Δούνη και την ομάδα των Ερευνητών για την εκπαιδευτική δραστηριότητα που οργάνωσαν.
- Τη συνεργάτιδα της Ε.Ε. Βάλια Στεργιώτη για την παρουσίαση του προγράμματος «Φυσικό Περιβάλλον: Μας νοιάζει στ' αλήθεια;».

στασία Λαζαρίδου, Ελένη Μουτσέλου, Φώφη Νεοφύτου, Γιώργο & Ειρήνη Ντουνιά, Ευανθία Σαρρή, Ιλεάνα Σιώρη, Νάταλι Σταυρίδου, Κατερίνα Σωρούλα, Σπύρο Φασούλα και τις υπαλλήλους της Ε.Ε. Κατερίνα Γκιούλη, Ειρήνη Γρατσία, Ζωή Κουμπούλη, Βάσω Λυμπερίδη, Μπέσσυ Μαντζάρα, Δήμητρα Μαυρίκου και Εύη Τσιτρίδου για την πολύτιμη βοήθειά τους στην παρακολούθηση της έκθεσης.

“Συμβούλιο Φυσικού Περιβάλλοντος (ΣΦΥΠ)”

Διεθνής Συνάντηση με θέμα: «5 χρόνια μετά τη Σύμβαση του Άρχους για την Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη και στην Περιβαλλοντική Πληροφόρηση».

Με αφορμή τη συμπλήρωση πέντε χρόνων από την υπογραφή της Σύμβασης του Άρχους, τον Ιούνιο του 1998 στην ομώνυμη πόλη της Δανίας, το Συμβούλιο Φυσικού Περιβάλλοντος της Ε.Ε. σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Γραφείο Περιβάλλοντος και τον Αντιπρόεδρο της Ε.Ε. κ. Βασίλη Δωροβίνη, διοργάνωσαν Διεθνή Συνάντηση στις 28 Μαΐου στο Ιωνικό Κέντρο στην Πλάκα. Η Συνάντηση, στην οποία προήδρευσε ο Πρόεδρος της Ε.Ε., κ. Κώστας Καρράς, φιλοξένησε έγκριτους ειδικούς σε θέματα περιβάλλοντος και πρόσβασης στη Δικαιοσύνη όπως ο καθηγ. Μ. Σκούλλος, Ομότιμος Πρόεδρος της Ε.Ε. και Επίτιμος Πρόεδρος του ΕΕΒ, ο κ. Κ. Μενουδάκος, Αντιπρόεδρος του ΣΤΕ, ο κ. Β. Δωροβίνης, Αντιπρόεδρος της Ε.Ε., ο Γ. Μιχαήλ, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη και ο κ. Ralph Hallo, Πρόεδρος του ΕΕΒ. Τη Συνάντηση χαιρέτησε με μήνυ-

μά της η Υφυπουργός ΠΕΧΩΔΕ κυρία Ρ. Ζήση η οποία τόνισε την ιδιαίτερη σημασία της Σύμβασης του Άρχους για την ενδυνάμωση της περιβαλλοντικής προστασίας, την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και την περαιτέρω εμβάθυνση των δημοκρατικών διαδικασιών. Η Σύμβαση δεσμεύει διεθνώς πάνω από δεκαέξι χώρες που την υπέγραψαν και προχώρησαν στην κύρωσή της. Η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών που έχουν υπογράψει τη Σύμβαση αλλά δυστυχώς μέχρι σήμερα δεν έχει προχωρήσει στην κύρωσή της. Κατά τη διάρκεια της Διεθνούς Συνάντησης τονίστηκε η σπουδαιότητα της Σύμβασης για την Ελλάδα καθώς η θεσμική συμμετοχή των πολιτών σε θέματα περιβάλλοντος είναι πολύ περιορισμένη και σημειώθηκε η ανάγκη να δοθεί ώθηση ώστε η χώρα μας να τιμήσει την υπογραφή της και να προχωρήσει σύντομα στην κύρωση της Σύμβασης αυτής. Τα Πρακτικά της ενδιαφέρουσας αυτής Συνάντησης προετοιμάζονται και θα εκδοθούν σύντομα.

“Τοπική Επιτροπή Βέροιας”

Το Μάρτιο του 2003, ύστερα από μία περίοδο γόνιμου διαλόγου ανάμεσα στα μέλη της, η Τοπική Επιτροπή Ημαθίας ξεκίνησε τις δραστηριότητές της στο Νομό, με πρωταρχικούς στόχους να κάνει γνωστή την παρουσία της, να ευαισθητοποιήσει τους κατοίκους της περιοχής γύρω από τα προβλήματα του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς και να αυξήσει τα μέλη και τους φίλους της Ε.Ε. Στο πλαίσιο αυτό, οργάνωσε τέσσερις πολιτιστικές εκδηλώσεις που κίνησαν το ενδιαφέρον και των πολιτών και του τοπικού τύπου.

Η πρώτη εκδήλωση, σε συνεργασία με το Σωματείο «Οι Φίλοι του Βυζαντινού Μουσείου Βέροιας» και το Δήμο Βέροιας, πραγματοποιήθηκε την 1η Μαρτίου στην πλατεία Δημαρχείου της Βέροιας, είχε τίτλο «Άνοιξη αρχινά, μασκαρέματα ξανά» και περιελάμβανε παραδοσιακά παιχνίδια, τραγούδια και δρώμενα (όπως κατασκευή μάσκας από μαθητές δημοτικών σχολείων), με στόχο να αναβιώσει παλιές παραδόσεις και έθιμα της άνοιξης και του καρναβαλιού.

Την τελευταία εβδομάδα του Μαΐου οργανώθηκε «Εβδομάδα γνωριμίας με την αρχιτεκτονική κληρονομιά της Βέροιας» για μαθητές των δημοτικών σχολείων της πόλης, με περιήγηση στις διατηρητέες περιοχές της Κυριώτισσας και της Μπαρμπούτας και περίπατο κατά μήκος του Τριποτάμου, μια περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλους. Μέσα από παιχνίδια, ερωτήσεις και συζήτηση επιχειρήθηκε μαζί με τα παιδιά ένα ταξίδι στο χώρο και στο χρόνο, με στόχο να ανακαλύψουν πτυχές της ιστορίας της πόλης και να αντιληφθούν τη σημασία προστασίας και διάσωσης της κληρονομιάς μας.

Την Παγκόσμια Ημέρα του Περιβάλλοντος, αφιερωμένη στο νερό, μοίρασε συμβολικά στους περαστικούς μπουκαλάκια με νερό και έντυπο υλικό για την προστασία του περιβάλλοντος. Με το σύνθημα «Κάθε μέρα, μέρα περιβάλλοντος» οργάνωσε στις 11 Ιουνίου εκδήλωση που περιελάμβανε την προβολή

δύο ταινιών σε σκηνοθεσία Λυδίας Καρρά και παραγωγής ΕΤΙ, «Το Τραγούδι της Φώκας» και «Οι Επτά Πληγές του Παραδείσου».

Μετά τις εκδηλώσεις αυτές και τα ευνοϊκά σχόλια στον τοπικό τύπο, ήταν πολλοί εκείνοι που εκδήλωσαν το ενδιαφέρον να γίνουν φίλοι της Ε.Ε.

Κλ. Θεολογίδου
Πρόεδρος Διοικούσας Επιτροπής
Τοπικής Επιτροπής Βέροιας

Στιγμιότυπο από την περιήγηση μαθητών στις διατηρητέες περιοχές της Βέροιας.

Φωτό: ΤΑΣΟΣ ΤΟΛΙΩΤΗΣ

“Παράρτημα Θεσσαλονίκης”

Την Πέμπτη 15 Μαΐου 2003 το Παράρτημα Θεσσαλονίκης της Ε.Ε., με τη συνεργασία της νεοσύστατης Επιτροπής Οικονομικής Υποστήριξης Θεσσαλονίκης, πραγματοποίησε την εκδήλωση για την παρουσίαση του βιβλίου « Making Taxes For The Environment – Φορολογία για το Περιβάλλον». Η εκδήλωση φιλοξενήθηκε στο αμφιθέατρο του Πολιτιστικού Κέντρου της Τράπεζας Πειραιώς στην περιοχή Λαδάδικα της Θεσσαλονίκης με την ευγενική παραχώρηση των χώρων του κτιρίου από την Τράπεζα Πειραιώς. Προλόγισαν την παρουσίαση ο Πρόεδρος της Ε.Ε. κ. Κώστας Καρράς και ο Πρόεδρος του Παραρτήματος Θεσσαλονίκης κ. Βασίλης Κονιόρδος, οι οποίοι και διηύθυναν τη συζήτηση η οποία ακολούθησε. Κύριος ομιλητής στην εκδήλωση ήταν ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Θεσμικού Πλαισίου της Ε.Ε. κ. Ιωάννης Παλαιοκρασσάς, πρώην Επίτροπος Περιβάλλοντος στην Ευρωπαϊκή

Στιγμιότυπο από την εκδήλωση στο αμφιθέατρο του Πολιτιστικού Κέντρου της Τράπεζας Πειραιώς.

Ένωση, ο οποίος και παρουσίασε το παραπάνω βιβλίο. Σε αυτό συμπεριλαμβάνονται τα αποτελέσματα δεκαοκτώ μηνών εντατικής δουλειάς της ομάδας εργασίας της Ε.Ε. για την Περιβαλλοντική Φορολογική Μεταρρύθμιση. Κορμό της έκδοσης αποτελούν τα πρακτικά από τη Διεθνή Συνάντηση που οργανώθηκε από την Ε.Ε. στις 8-10 Νοεμβρίου 2002 στην Αθήνα, καθώς και ομιλίες, παρεμβάσεις, συζητήσεις και συμπεράσματα. Σημαντικό μέρος

του βιβλίου και της παρουσίασης αποτελεί η πρόταση του κυρίου Ι. Παλαιοκρασσά περί ριζικής περιβαλλοντικής φορολογικής μεταρρύθμισης που βασίζεται στη μετατόπιση του 10% των φορολογικών εσόδων από τη φορολόγηση της εργασίας σε ρυπογόνα στοιχεία ή διαδικασίες, με στόχο την προστασία των φυσικών πόρων και τη μείωση της ρύπανσης.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν ο Νομάρχης Θεσσαλονίκης κ. Π. Ψωμιάδης, ο πρώην Υπουργός και βουλευτής Θεσσαλονίκης κ. Σ. Κούβελας, ο βουλευτής Θεσσαλονίκης Γ. Ορφανός καθώς και μεγάλος αριθμός ενδιαφερομένων και μελών της Ε.Ε. Απέστειλαν ευχές για την επιτυχία της εκδήλωσης ο Υφυπουργός Εξωτερικών κ. Γ. Μαγκριώτης και ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας κ. Η. Λιακόπουλος. Ακολούθησε συζήτηση με αξιόλογες παρεμβάσεις και επισημάνσεις των παρευρισκόμενων

Το πάνελ των ομιλητών. Διακρίνονται από αριστερά οι κ.κ. Ιωάννης Παλαιοκρασσάς, Κώστας Καρράς, Βασίλης Κονιόρδος και Παναγιώτης Ψωμιάδης.

μενων και στη συνέχεια παρατέθηκε δεξίωση από την Επιτροπή Οικονομικής Κινητοποίησης στο Bar «Μουσείο» στο ισόγειο του κτιριακού συγκροτήματος της Τράπεζας Πειραιώς.

Βασίλης Κονιόρδος
Αντιπρόεδρος Ε.Ε., Πρόεδρος
Διοικούσας Επιτροπής Θεσσαλονίκης

Φωτό: ΜΟΝΤΑΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

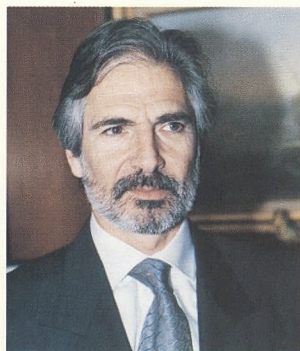
“Τοπική Επιτροπή Ξάνθης”

Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος στις 5 Ιουνίου, οργανώθηκε σειρά εκδηλώσεων από το Δήμο Ξάνθης, με τη συνεργασία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ξάνθης, το διήμερο 5-6 Ιουνίου 2003. Η Τοπική Επιτροπή Ξάνθης πήρε μέρος σε αυτές τις εκδηλώσεις με ένα δικό της περίπτερο, το οποίο διαμορφώθηκε κατάλληλα με διάφορα φυτά με την ευγενική χορηγία του ανθοκηπίου Γκίκα, που εδρεύει στην πόλη. Οι άνθρωποι της Ε.Ε. είχαν την ευκαιρία να ενημερώσουν τα παιδιά των σχολείων και τους εκπαιδευτικούς για τα περιβαλλοντικά προγράμματα που χειρίζεται η Ε.Ε. καθώς και να ενημερώσουν τους επισκέπτες για τις σημαντικές δράσεις και το έργο της Ε.Ε. σε όλη την Ελλάδα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον προέκυψε από το κοινό για το πρόγραμμα της αγοράς και αποκατάστασης διατηρητέων οικιών στην παλιά πόλη της Ξάνθης.

Ζωή Κυριακιδέλη
Γραμματεία Τοπικής Επιτροπής Ξάνθης

‘Οι δικοί μας άνθρωποι’

ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΛΥΡΑΣ

Ο Γιάννης Κ. Λύρας γεννήθηκε στο Λονδίνο και κατάγεται από τις Οινούσσες Χίου. Είναι πτυχιούχος κοινωνικών επιστημών και κάτοχος Master σε θέματα Μεταφορών. Από το 1975 έχει δραστηριοποιηθεί στην οικογενειακή επιχείρηση στο Λονδίνο και από το 1979 και στον Πειραιά. Πρόεδρος της Ενώσεως Ελλήνων Εφοπλιστών από 1997-2003, εκπροσωπεί την Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ενώσεως Ευρωπαίων Εφοπλιστών (ECSA), όπου τον Ιούνιο του 1991 ανέλαβε καθήκοντα Αντιπροέδρου και από τον Ιανουάριο του 1995 έως τον Δεκέμβριο του 1996 την Προεδρία αυτής. Διετέλεσε επίσης μέλος της Διοικούσης Επιτροπής του Διεθνούς Ναυτικού Επιμελητηρίου από το 1984 και Αντιπρόεδρος από το 1989 έως το 1991. Ο κ. Λύρας είναι ιδρυτικό μέλος της Ελληνικής Ενώσεως Προστασίας Θαλασσίου Περιβάλλοντος (HELMERA) και διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της επί σειρά ετών. Είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και του Συμβουλίου Οικονομικής Κινητοποίησης της Ε.Ε. από το 2000 και έχει δραστηριοποιη-

θεί με επιτυχία στη διεύθυνση του κύκλου υποστηρικτών της Ε.Ε., όπως επίσης στον αγώνα για τη διατήρηση της μοναδικής φυσιογνωμίας της Ύδρας καθώς και άλλων χώρων.

ΦΩΦΗ ΜΥΡΙΑΝΘΟΥΣΗ-ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Κύπρο. Μετά το πτυχίο σε Social Welfare Studies στο Pierce College, Αθήνα (με ειδική διάκριση, Mills Prize), ειδικεύτηκε στην ψυχιατρική κοινωνική εργασία. Οργάνωσε για πρώτη φορά κοινωνικές υπηρεσίες στο Ψυχιατρείο Λευκωσίας, με σκοπό κυρίως την επανένταξη των ασθενών στην κοινωνία. Επίσης, είχε την ευθύνη προγραμμάτων επιμόρφωσης προσωπικού κυβερνητικών ιδρυμάτων περιθαλψής στο Κεντρικό Γραφείο Ευημερίας Κύπρου καθώς και τον συντονισμό εθελοντικών οργανώσεων Λευκωσίας. Το 1975, μετοίκησε με την οικογένειά της στο Λονδίνο. Ειδικεύτηκε στην έκδοση βιβλίων στο London School of Printing. Ίδρυσε, με δύο άλλες μετόχους, την εκδοτική εταιρεία TRIGRAPH, η οποία ειδικεύτηκε σε εκδόσεις ιστορικών και καλλιτεχνικών βιβλίων για την Κύπρο. Το βιβλίο αυτής της εκδοτικής εταιρείας «Footprints in Cyprus» (έκδοση 1982) τιμήθηκε με το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών. Στο Λονδίνο, υπήρξε ιδρυτικό μέλος και αντιπρόεδρος για πολλά χρόνια του Λυκείου Ελληνίδων Λονδίνου. Συμμετείχε, επίσης, στην επιτροπή για την ίδρυση και λειτουργία του Πολιτιστικού Κέντρου Λονδίνου (συνομοσπονδία πολιτιστικών οργανώσεων Μεγάλης Βρετανίας). Από το 1992, ζει στην Αθήνα. Είναι παντρεμένη και έχει

δύο μεγάλα παιδιά. Ανάμεσα στα ενδιαφέροντά της, συγκαταλέγονται η τέχνη γενικά (σπουδές στο Open University) και ειδικότερα, η τεχνική της αιογραφίας. Στις πρόσφατες αρχαιρεσίες της Γενικής Συνέλευσης της Ε.Ε., εξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και στη συνέχεια, της ανατέθηκε από το νέο Δ.Σ. η ευθύνη των σχέσεων με τα μέλη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΕΖΥΡΟΓΛΟΥ

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Είναι απόφοιτος της Γεωπονικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και κάτοχος Διπλώματος στην Αγροτική Οικονομία από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης. Έχει διατελέσει Πρόεδρος ή Διευθύνων Σύμβουλος σε Εκκοκκιστικές Επιχειρήσεις της Β. Ελλάδας και σε Εταιρείες Παραγωγής Πολλαπλασιαστικού Υλικού για τη Γεωργία. Επίσης, κατά το 1980/81 διετέλεσε Δ/ων Σύμβουλος στην Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης Α.Ε. και αργότερα, μέλος του Δ.Σ. του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης. Από το 1991 είναι Έφορος της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης και από το 1998 του Αμερικανικού Κολλεγίου ΑΝΑΤΟΛΙΑ. Οι κύριοι τομείς δραστηριότητάς του έως σήμερα είναι η γεωργική παραγωγή και έρευνα, οι αγροτικές βιομηχανίες, η παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού και η εκπαίδευση. Ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ε.Ε., ασχολείται κυρίως με την περαιτέρω ανάπτυξη της στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης, με την εφαρμογή περιβαλλοντικών πρακτικών στην πρωτο-

γενή παραγωγή καθώς και με την αποτελεσματική σύνδεση των περιβαλλοντικών πολιτικών με την Ανάπτυξη και τη μαζικότερη ευαισθητοποίηση της κοινωνίας σε περιβαλλοντικά θέματα. Είναι ιδιοκτήτης και διαχειριστής οικογενειακού αγροκτήματος στην Αλεξάνδρεια Ημαθίας, το οποίο απολαμβάνει με τη σύζυγο και τα δυο παιδιά τους.

“Δημιουργία ΧΥΤΑ στην ΚΕΑ”

Κάτοικοι και παραθεριστές της Κέας διαμαρτύρονται για την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του νησιού για τη δημιουργία Χώρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) σε προστατευόμενη περιοχή NATURA στη θέση Προφήτης Ηλίας του Δήμου Κέας.

Στη θέση αυτή λειτουργεί, εδώ και 10-12 χρόνια, παράνομη χωματερή όπου καίγονται και θάβονται τα σκουπίδια όλης της Κέας. Η περιοχή είναι απείρου κάλλους σε κορυφή ενός λόφου ορατού από τη θάλασσα με εκτεταμένη κάλυψη από μεγάλα δέντρα βελανιδιάς, με λιθόκτιστα μονοπάτια (στενές) και παλαιά κτίσματα όπως καθικιές, στάβλοι, πατητήρια – για το λόγο αυτό, έχει ενταχθεί στη ζώνη Natura 2000. Τρεις μικροί οικισμοί αγροτών απέχουν από την περιοχή σε ορατή απόσταση. Επίσης, η περιοχή είναι ορατή από τον κεντρικό κοινοτικό δρόμο, που διατρέχει κατά μήκος το νησί, συνδέοντας τη Χώρα με τα Ελληνικά, την Πέρα Μεριά και τον Κούνδουρο. Επανειλημμένως έχουν γίνει παράπονα και υπομνήματα στο Δήμο για την απαράδεκτη κατάσταση που επικρατεί στην περιοχή, τη μόλυνση του αέρα, την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος και την απαξίωση της περιοχής. Παρά τις αντιδράσεις όμως, η νέα Δημοτική Αρχή αποφάσισε πρόσφατα τη δημιουργία ΧΥΤΑ στην περιοχή του Προφήτη Ηλία, διότι κατά λέξη «...ευρίσκεται μεν στην προστατευόμενη περιοχή Natura 2000 αλλά συγκεκριμένα την κοινωνική αποδοχή». Αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχουν άλλες περιοχές στην Κέα χωρίς πράσινο που δεν συνορεύουν με οικισμούς, δεν βρίσκονται σε κορυφές λόφου και δεν ανήκουν σε προστατευόμενη περιοχή Natura 2000. Ο Δήμος δεν φαίνεται να λαμβάνει υπόψη αυτές τις εναλλακτικές λύσεις, προβάλλοντας τη δικαιολογία της μη ύπαρξης δρόμου.

Οι κοινοτικές προδιαγραφές για τη δημιουργία και λειτουργία των ΧΥΤΑ είναι πολύ αυστηρές και κρίνοντας από την ελληνική εμπειρία και τις δυνατότητες ενός μικρού νησιού, όπως ο Δήμος Κέας, είναι ρεαλιστικά αδύνατον να τηρηθούν. Το αποτέλεσμα θα είναι η ΧΥΤΑ να μετατραπεί σε κλασική χωματερή, όπως αυτή που ήδη λειτουργεί, με τις γνωστές επιπτώσεις για το περιβάλλον. Η παρούσα κατάσταση, όπως και η μελλοντική εάν γίνει η ΧΥΤΑ, υποβαθμίζει συνεχώς την περιοχή και απαξιώνει όλο το νησί. Δεδομένης της συνεχούς και αλματώδους οικιστικής ανάπτυξης του νησιού, η μεγάλη παραγωγή στερεών αποβλήτων και η καταστροφή των υπαρχόντων δέντρων βελανιδιάς θα αλλοιώσουν ένα από τα ωραιότερα σημεία του νησιού.

Οι Κάτοικοι της Κέας

“Ξενοδοχειακό συγκρότημα στη Σαντορίνη”

Σε πρόσφατη συνεδρίασή του, το Δημοτικό Συμβούλιο Θήρας φαίνεται να ενέκρινε, έπειτα από θυελλώδη συζήτηση και με πλειοψηφία μίας μόνο ψήφου, την περιβαλλοντική μελέτη για την ανέγερση ξενοδοχειακής μονάδας στην περιοχή «Λαγκάδια» Μεγαλοχωρίου, κοντά στον αρχαιολογικό χώρο του Ακρωτηρίου. Όπως μας ενημερώνουν φίλοι από τη Σαντορίνη, η συγκεκριμένη απόφαση δεν έλαβε υπόψη τις ανακρίβειες της περιβαλλοντικής μελέτης, αλλά επηρεάστηκε από τα γνωστά συμφέροντα, οικονομικά και συντεχνιακά κατά κύριο λόγο. Η περιοχή είναι ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, ένα φυσικό γλυπτό με σχηματισμούς από θηραϊκή γη με έντονες εξάρσεις και εσοχές (βλ. φωτογραφία). Ο μοναδικός αρχαιολογικός χώρος του Ακρωτηρίου κινδυνεύει από την οποιαδήποτε οικοδόμηση που θα γίνει χωρίς μελέτη και χωρίς να λάβει υπόψη της τη μοναδικότητα του χώρου και του τοπίου. Η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου βασίστηκε στη σκέψη της δημιουργίας ενός ξενοδοχείου που θα φέρει «καλό τουρισμό», παραβλέποντας, όμως, τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις στην περιοχή. Ευτυχώς η απόφαση, που ήδη αμφισβητείται (υπάρχει περίπτωση να μην υπήρξε τελικά καν

πλειοψηφία μίας ψήφου), δεν είναι δεσμευτική για τη Διοίκηση. Πρέπει να γίνει κάθε προσπάθεια ώστε να αποφευχθεί η αλλοίωση της περιοχής του Ακρωτηρίου. Το ΣΑΚ παρακολουθεί την εξέλιξη του θέματος και περιμένει απάντηση από το Δήμο Θήρας για τα παραπάνω.

“Ανακύκλωση στον Αλμυρό Βόλου”

Η ενορία της Ευαγγελιστρίας του Αλμυρού ασχολείται, εδώ και δύο χρόνια, με την ανακύκλωση χαρτιού και αλουμινίου, δίνοντας τη δυνατότητα κυρίως στα παιδιά αλλά και στους ενήλικες να κατανοήσουν ότι με τον τρόπο αυτό προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον. Η πρωτοβουλία αυτή, που ξεκίνησε από τον π. Αγάθωνα Ντάτσιο και τον συνεφημέριό του π. Αιμιλιανό Χικάρο, αγκαλιάζει τη ζωή της ενορίας και παίζει πρωταρχικό ρόλο στον τομέα της ανακύκλωσης. Εγκαταλελειμμένος ναός χρησιμοποιείται για τη συγκέντρωση του υλικού, έτσι ώστε να μην ρυπαίνεται ο εξωτερικός χώρος, το προαύλιο και το πάρκο που υπάρχει γύρω από τον καινούριο ναό. Σημαντικός παράγοντας για την κινητοποίηση του κόσμου προς την ιδέα της ανακύκλωσης είναι η ίδια η Εκκλησία με την απαραίτητη προτροπή από τον άμβωνα, έτσι ώστε να κατανοήσει η ενορία την πρακτική χρήση των σκουπιδιών. Επειδή, όμως, η επιτυχία της ανακύκλωσης έρχεται όταν γίνεται με τη μορφή παιχνιδιού και όχι αγγαρείας, η παρουσία του ιερέως μαζί με τα παιδιά στον τόπο συλλογής των σκουπιδιών αποδεικνύεται πολύ πιο αποτελεσματική. Για τα απορρίμματα αλουμινίου, η συγκομιδή τους γίνεται σε συνεννόηση με τα εστιατόρια και τις καφετέριες είτε πάλι από τα παιδιά της ενορίας είτε από τους ιδιοκτήτες. Στο ημερήσιο πρόγραμμα του ραδιοφωνικού σταθμού της ενορίας τονίζεται η προσπάθεια αυτή.

Από την εισήγηση του Πανασιολογιωτάτου Αρχιμανδρίτου π. Αγάθωνος Ντάτσιο σε γενική Ιερατική Σύναξη της Μητροπόλεως Δημητριάδος με θέμα «Οικολογία και Ανακύκλωση».

“Ρωμαϊκή αγορά και κακόγουστες τουαλέτες”

Πολλά είναι τα παράπονα που έχουμε λάβει από τους Πλακιώτες και άλλους επισκέπτες της περιοχής για την απαράδεκτη εικόνα που παρουσιάζει η Ρωμαϊκή Αγορά με τις κακοσχεδιασμένες τουαλέτες που έχουν τοποθετηθεί δίπλα στον αρχαιολογικό χώρο. Δεν χρειάζεται να θυμίσουμε ότι οι Ρωμαίοι έδιναν ιδιαίτερη σημασία στις δημόσιες τουαλέτες και τις σχεδίαζαν με ιδιαίτερη καλαισθησία! Περιμένουμε να ακούσουμε σχετικά από τους αρμοδίους.

Φωτό: ΛΥΔΙΑ ΚΑΡΡΑ

“Πολυώροφο κτίριο στην πόλη Ζακύνθου”

Πόλη της Ζακύνθου, οδός Αγίου Ιωάννου Λογοθετών. Φίλοι του νησιού μάς ενημερώνουν ότι είχαν την εντύπωση ότι το κτίσμα της φωτογραφίας παραβιάζει το ανώτατο ύψος που επιτρέπει ο αντισεισμικός κανονισμός στη Ζάκυνθο (II μέτρα). Μετά από καταγγελία για το εν λόγω κτίσμα, βρέθηκε δικαστική απόφαση που το νομιμοποίησε και, με τη νέα ερμηνεία του νόμου, επιτρέπεται σε κάποιον να κτίσει στην πόλη της Ζακύνθου και άνω των II μέτρων – κάτι που δεν ίσχυε μέχρι τώρα εφ'όσον όλη η πόλη αποτελείται από κτίσματα μέχρι δύο ορόφους. Όπως φαίνεται, το κτίριο είναι πενταώροφο και είναι ένας τεράστιος όγκος δίπλα από τα διώροφα σπιτάκια. Επίσης, η εμφάνισή του είναι εντελώς ξένη με την αρχιτεκτονική παράδοση του νησιού.

Φωτό: Από περιοδικό National Geographic σε δημοσίευση της εφημερίδας “Το ΒΗΜΑ”, 14.05.2003

Διημερίδα: «ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, Προστασία του φυσικού & δομημένου περιβάλλοντος»

Από καιρό το ΣΑΚ παρακολουθεί συστηματικά το πρόβλημα της συνεχιζόμενης αυθαίρετης και ανεξέλεγκτης δόμησης στο εξαιρετικής ομορφιάς και ιδιαίτερα ευαίσθητο φυσικό και δομημένο περιβάλλον των νησιών του Αιγαίου. Αποτέλεσμα ήταν η διημερίδα με θέμα «ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, Προστασία του φυσικού & δομημένου περιβάλλοντος» που διοργανώθηκε στις 28 και 29 Μαρτίου 2003 στο Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν. Χορηγός του συνεδρίου ήταν το ΙΔΡΥΜΑ ΣΑΜΟΥΡΚΑ. Η προσέλευση στο συνέδριο ήταν μεγάλη. Ιδιαίτερο ήταν το ενδιαφέρον αρχιτεκτόνων, πολεοδόμων, αρχαιολόγων και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το συνέδριο πλαισιώθηκε με την προβολή εικόνων από τα πρώτα γυρίσματα της νέας ταινίας της κ. Λυδίας Καρρά για το περιβάλλον των νησιών του Αιγαίου και τη φωτογραφική έκθεση του κ. Γιάγκου Αθανασόπουλου «Τοπία Κέας», η οποία οργανώθηκε στο κτήριο της Ε.Ε. από το Συμβούλιο Επικοινωνίας.

Θεματολογία

Η διημερίδα είχε ως στόχο να καλύψει όλες τις πλευρές των προβλημάτων του περιβάλλοντος των νησιών του Αιγαίου καθώς και τους τρόπους με τους οποίους είναι δυνατό να προστατευθεί. Παρουσιάστηκαν πρώτα οι απόψεις, ο προβληματισμός και οι ενέργειες των αρμοδίων φορέων, Υπουργείου Αιγαίου, ΥΠΕΧΩΔΕ, Εθνικής Επιτροπής Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, Συνήγορου του Πολίτη και Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα ήταν η αναλυτική παρουσίαση του έργου του Υπουργείου Αιγαίου, το οποίο προσπαθεί παρά τις μεγάλες πιέσεις οικιστικής ανάπτυξης - 7000 αιτήσεις ανέγερσης κατοικιών ετησίως - να εφαρμόσει ένα θεσμικό πλαίσιο προστασίας. Σειρά προεδρικών διαταγμάτων που δημοσιεύτηκαν στο διάστημα 2000-2003 και αφορούν τη Σέριφο, την Πάρο, την Κύθηνο κ.ά. προσπαθεί να σώσει τον πλούτο των νησιών. Επίσης, σειρά μέτρων που πάρθηκαν δίνει τη

δυνατότητα στο Υπουργείο Αιγαίου να χαρακτηρίζει ιστορικά κτήρια ως διατηρητέα, να αναστέλλει οικοδομικές εργασίες κ.ά. Η δημιουργία 13 περιφερειακών γραφείων του θα συμβάλει στην εφαρμογή των θεσμών και θα ενισχύσει την αποκέντρωση.

Μια άλλη ενότητα ήταν αφιερωμένη στις χωροταξικές μελέτες και γενικότερα στις ρυθμίσεις και τα κίνητρα για βιώσιμη ανάπτυξη. Οι ομιλητές, πολεοδόμοι-χωροτάκτες, παρουσίασαν ειδικά τεχνικά θέματα, τις ρυθμίσεις για τον παράκτιο χώρο, τα οικονομικά κίνητρα, τη φέρου-

το κράτος, και η αλλοίωση των αρχιτεκτονικών μορφών καταστρέφουν σταδιακά τους παραδοσιακούς οικισμούς και το τοπίο της υπαίθρου των νησιών. Η τελευταία ενότητα περιέλαβε εισηγήσεις για τα προβλήματα του φυσικού περιβάλλοντος, την οικονομική διάσταση της βιώσιμης ανάπτυξης, τη θεσμική προστασία και την προστασία των αρχαιοτήτων στα νησιά. Το ενδιαφέρον των συνέδρων κέντρισαν προτάσεις για την τεράστια ανάγκη παιδείας, για «ανάπαυση» των νησιών από τον τουρισμό, για τη βελτιστοποίηση της ζωής, για την

Η χωρίς έλεγχο και μελέτη ανοικοδόμηση της Θήρας καταστρέφει καθημερινά το φυσικό τοπίο.

σα ικανότητα των νησιών, ειδικές χωροταξικές μελέτες. Οι διαπιστώσεις που προέκυψαν από την ενότητα αυτή ήταν: τα κοινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα νησιά, η ταχύτατη καταστροφή τους κυρίως από την τουριστική ανάπτυξη και τη δεύτερη κατοικία, η αποτυχία των αρμοδίων φορέων και οργάνων να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα, ενώ η θεσμοθέτηση χωροταξικών μελετών θα μπορούσε να σώσει, ακόμη και σήμερα, κάτι από την ομορφιά των νησιών.

Μια τρίτη ενότητα αφορούσε την αρχιτεκτονική δημιουργία. Αρχιτέκτονες, που έχουν εργασθεί σε παραδοσιακούς ιστορικούς οικισμούς, ανέπτυξαν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τόσο με τους αρμόδιους φορείς όσο και με την έλλειψη γνώσης από την πλευρά των εργολάβων και χρηστών. Η αυθαίρετη δόμηση, η οποία κατά καιρούς νομιμοποιείται από

απαγόρευση της εκτός σχεδίου δόμησης κατοικιών κ.ά.

Η τελευταία συνεδρία αφιερώθηκε σε μια μακρά συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, που συντόνισε η πρόεδρος του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς κ. Χάρις Καλλιγά και συμμετείχαν ο Υπουργός Αιγαίου κ. Νίκος Σηφουνάκης, ο βουλευτής Αθηνών κ. Στέφανος Μάνος, ο πρώην Επίτροπος Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ. Γιάννης Παλαιοκρασάς και η πρόεδρος Εθνικής Επιτροπής Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης κ. Κλειτώ Γεράρδη. Ο διάλογος με τους συνέδρους υπήρξε πολύ ζωντανός και ενδιαφέρων. Κοινή διαπίστωση όλων ήταν η ανάγκη ολοκληρωμένης αντιμετώπισης των προβλημάτων των νησιών καθώς και η ανάγκη σύζευξης των χωροταξικών ρυθμίσεων με οικονομικές ρυθμίσεις.

Φωτό: Από έντυπο Υπουργείου Αιγαίου "Αεροφωτογραφίες Νησιών του Αιγαίου"

Μερικά από τα συμπεράσματα είναι:

- Κάθε νησί του Αιγαίου αποτελεί μία ξεχωριστή οντότητα. Τα ειδικά διατάγματα πρέπει να γίνονται για κάθε νησί και παράλληλα να γίνεται θεσμοθέτηση χρήσεων γης.
- Εναρμόνιση όλων των ρυθμίσεων με το ειδικό χωροταξικό πλαίσιο παράκτιων ζωνών.
- Διαχωρισμός της Χωροταξίας και του Περιβάλλοντος από τα Δημόσια Έργα.
- Η δόμηση στους παραδοσιακούς οικισμούς και σε περιοχές εξαιρετού φυσικού κάλλους έχει οικονομικές διαστάσεις και γι' αυτό θα πρέπει να θεσπισθούν κίνητρα και αντικίνητρα. Η αυθαίρετη δόμηση και ασυδοσία μαζί με μια Δημόσια Διοίκηση που νοσεί έχουν ξεπεράσει κάθε προηγούμενο.
- Τοπικά πρέπει να δοθεί έμφαση στον «φύλακα εκτός σχεδίου δόμησης», στην ανάδειξη τοπικών δραστηριοτήτων και τοπικών προϊόντων, στην κατά τόπους εκπαιδευτική πολιτική.
- Πέρα από τη γενικότερη παιδεία ολόκληρης της Ελλάδας υπάρχει ανάγκη υπαλλήλων αφοσιωμένων στο έργο της διάσ-

σης του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος των νησιών που θα πρέπει να επιβραβεύονται ηθικά.

- Η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου πρέπει να γίνεται μέσα από ορισμένα αυστηρά όρια, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στη φύση να ανακάμψει τις δυνάμεις της.
- Υπάρχει ήδη θεσμικό πλαίσιο προστασίας, το πρόβλημα είναι η αδυναμία εφαρμογής του και η έλλειψη βελτιώσεων του.
- Η ανακατασκευή των αναβαθμών (πεζούλων) που καταστράφηκαν από τις τελευταίες πλημμύρες να γίνει πάλι με ξερολιθιές. Η οικονομική ενίσχυση να εξαρτάται από την ορθή ανακατασκευή τους.
- Το Δημόσιο, ο ευρύτερος δημόσιος τομέας και η τοπική αυτοδιοίκηση οφείλουν να στεγάζουν τις υπηρεσίες τους σε παραδοσιακά κτήρια, των οποίων την ποιοτική αποκατάσταση να αναλαμβάνουν.

Η οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου αποτελείται από τους κ.κ. Χ. Καλλιγά, Ι. Σωτηρίου - Δωροβίνη, Ε. Γρατσία, Α. Κολλάρο, Α. Συμεών.

Ημερίδα με θέμα «Εκκλησιαστική Αρχιτεκτονική: παράδοση και σύγχρονη πραγματικότητα»

Με την ευκαιρία της παρουσίας στην Αθήνα της ΑΘΠ Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου οργανώθηκε ημερίδα τη Δευτέρα 5 Μαΐου 2003 στο Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν με θέμα «Εκκλησιαστική Αρχιτεκτονική: παράδοση και σύγχρονη πραγματικότητα». Εκκλησιαστικοί ηγέτες όπως ο Μητροπολίτης Μόρφου Νεόφυτος και ειδικοί επιστήμονες (Μιχάλης Ανδριανάκης, Πλούταρχος Θεοχαρίδης, Πέτρος Κουφόπουλος, Σταύρος Μαμαλούκος, Χαράλαμπος Μπούρας, Γιώργος Ντέλλας, Κώστας Σταματόπουλος, Γιώργος

σύγχρονες αναστηλώσεις, αλλά και οι κατασκευές στη σύγχρονη ναοδομία. Αναλυτικότερα οι εισηγήσεις αφορούσαν το θεολογικό πλαίσιο που δημιούργησε την εκκλησιαστική αρχιτεκτονική, τα προβλήματα των αναστηλώσεων στον ελληνόφωνο κόσμο αλλά και τις προδιαγραφές με τις οποίες πρέπει αυτές να γίνονται, όπως και το πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να κινηθεί η σύγχρονη ναοδομία για να ξεφύγει από τη στεία μίμηση των βυζαντινών εκκλησιών. Εμφανίστηκαν παραδείγματα αναστηλώσεων από το Άγιον Όρος, την

Ε.Ε. σχετικά με την προστασία των εκκλησιαστικών μνημείων. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης απηύθυνε εγκάρδιο χαιρετισμό και μίλησε για τη σημασία του θέματος για την Ορθόδοξη Εκκλησία.

Το συνέδριο είχε μεγάλη επιτυχία και προσέλκυσε πολύ κόσμο. Η προβολή της ταινίας της κυρίας Λυδίας Καρρά «Το λιθάρι του Θεού» που αφορούσε την πόλη της Πρέβεζας προκάλεσε το ενδιαφέρον του κοινού και έκλεισε με μια νότα ελπίδας για το μέλλον των μνημείων του ελληνικού χώρου. Παρόντες ήταν ο Μητροπολίτης Πρεβέζης Μελέτιος και ο Μητροπολίτης Δημητριάδος Ιγνατίος που και οι δύο έχουν δείξει ευαισθησία για τα προβλήματα περιβάλλοντος στις μητροπόλεις τους. Ο κ. Καρράς εξέφρασε την ευγνωμοσύνη της Ε.Ε. στους χορηγούς που στήριξαν τη διοργάνωση της ημερίδας, στη Grecotel, στο Ίδρυμα Σαμούρκα και στον κ. Κωνσταντίνου Αγγελόπουλο καθώς και στο Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν που φιλοξένησε στους χώρους του το συνέδριο.

Η οργανωτική επιτροπή αποτελείται από τους κ.κ. Κ. Καρρά, Κ. Σταματόπουλο, Στ. Μαμαλούκο, Ε. Γρατσία.

Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς χάρη στην ευγενική χορηγία των παραπάνω χορηγών προχωρεί στη δημοσίευση των πρακτικών των δύο συνεδρίων, η οποία υπολογίζεται να έχει ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2003.

Φωτό: ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Στιγμιότυπο από την ημερίδα, όπου συμμετείχε ο ΑΘΠ Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος.

Πανέτσος και Μίλτος Πολυβίου), μίλησαν τόσο για τις διάφορες εκφάνσεις της Ορθόδοξης αρχιτεκτονικής και διακόσμησης, όσο και για τις τάσεις, τα επιτεύγματα και προβλήματα που παρουσιάζουν οι

Κύπρο, την Κρήτη και τα Δωδεκάνησα. Στο τελευταίο μέρος της ημερίδας ο πρόεδρος της Ε.Ε. κ. Κώστας Καρράς προσφώνησε τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίο και παρουσίασε το έργο της

‘Περιβαλλοντική εκπαίδευση’

Μας νοιάζει μεν, αλλά...

...τί μπορούμε να κάνουμε εμείς;» Αυτή φαίνεται να είναι η απάντηση που δίνει η πλειοψηφία των μαθητών που έχουν συμμετάσχει μέχρι σήμερα στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Φυσικό Περιβάλλον: μας νοιάζει στ' αλήθεια;».

Σχέδιο Μ. Δεληβοριά

Η ιστορία...

Τον Ιανουάριο του 2002 μού προτάθηκε από τον Πρόεδρο της Ε.Ε., κ. Κώστα Καρρά, να αναλάβω ένα πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης το οποίο θα παρουσίαζε σε νέους τα αποτελέσματα της έρευνας «Η περιβαλλοντική συνείδηση του Έλληνα». Η έρευνα αυτή είχε πραγματοποιηθεί από την εταιρία Focus για λογαριασμό της Ε.Ε., με χορηγία της Coca-Cola Hellas, λίγους μήνες νωρίτερα.

Η πρόκληση ήταν μεγάλη και τη δέχτηκα. Πολύ γρήγορα η ιδέα τροποποιήθηκε: τα αποτελέσματα της έρευνας θα ήταν μόνο η αφορμή για να ακούσουμε την άποψη των νέων για το φυσικό περιβάλλον. Σε κάθε μία «παρουσίαση» τα παιδιά είχαν τη δυνατότητα να εκφράσουν τις ιδέες τους ψηφίζοντας, και στη συνέχεια να συμμετέχουν σε έναν ανοιχτό διάλογο που στόχο είχε να ενημερωθούν αλλά και να εκφραστούν, να ξεδιαλύνουν απορίες αλλά και να προτείνουν ιδέες, να μάθουν αλλά και να αμφισβητήσουν.

Κάθε μία από τις 28 παρουσιάσεις που έγιναν στο διάστημα Ιανουάριος - Μάιος 2003 ήταν μοναδική. Η συζήτηση, βασιζόμενη πάντα στις απόψεις των παιδιών, έπαιρνε κάθε φορά διαφορετική πορεία. Τα ίδια τα παιδιά την κατεύθυναν κι εγώ -ανάλογα με την περίπτωση- άλλοτε μιλούσα ως «εκπρόσωπος μιας περιβαλλοντικής οργάνωσης», άλλοτε άκουγα και σημείωνα, και άλλοτε έκανα το «συνήγορο του διαβόλου».

Το πιο αισιόδοξο μήνυμα που λάβαμε ήταν ότι οι νέοι είναι ήδη πολύ ευαισθητοποιημένοι στο θέμα της προστασίας του περιβάλλοντος. Έχουν άποψη, έχουν απορίες και έχουν

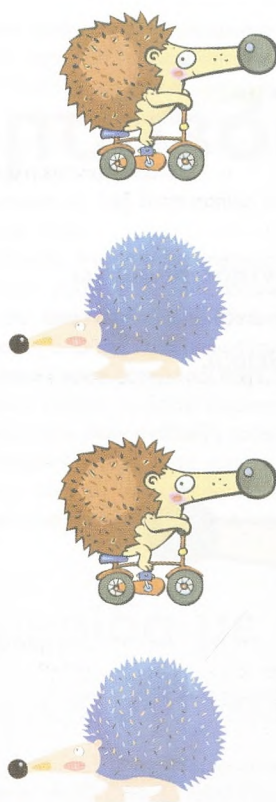
πολλή όρεξη να δράσουν. Δυστυχώς όμως μαζί με την ορμή αυτή, ήρθε και το “ναι, αλλά...”: “Ναι, αλλά μπορεί μόνος του ένας άνθρωπος να κάνει κάτι;” “Ναι, αλλά τί μπορούμε να κάνουμε εμείς οι νέοι;” “Ναι, αλλά τί αποτέλεσμα μπορεί να έχει η δράση των πολιτών όταν το Κράτος και οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να αδιαφορούν;”

Το περιεχόμενο του προγράμματος

Κατά τη διάρκεια κάθε παρουσίασης, οι συμμετέχοντες (μαθητές Γυμνασίου ή Λυκείου, μέλη της περιβαλλοντικής ομάδας του σχολείου τους) καλούνται να απαντήσουν με παραστατικό τρόπο σε ερωτήσεις όπως «πόσο φιλικόί είναι οι Έλληνες με το περιβάλλον» ή «πόσο εμπιστεύομαι τις πηγές ενημέρωσης». Στη συνέχεια ακολουθεί συζήτηση η οποία βασίζεται στις απαντήσεις που οι ίδιοι έδωσαν.

Στόχος του προγράμματος είναι η συνειδητοποίηση της ευθύνης αλλά και της δύναμης που έχουμε όλοι ως πολίτες, ως καταναλωτές, ακόμη και ως μαθητές για την προστασία του περιβάλλοντος. Για το λόγο αυτό άλλωστε, τον Σεπτέμβριο του 2003 θα οργανωθεί από την Ε.Ε. μία εξωσχολική δραστηριότητα με τίτλο «ΝΑΙ! Μας νοιάζει!» όπου θα μπορούν να κάνουν πράξη (έστω και για μία ημέρα) την επιθυμία τους για «προστασία του περιβάλλοντος».

Κάθε σχολείο που συμμετέχει στο πρόγραμμα παίρνει ως δώρο από την Ε.Ε. το βιβλίο του Κ. Βασιλάκη «ΕΛΑΦΡΟΠΑΤΗΤΑ», ενώ κάθε μαθητής λαμβάνει κι ένα αναμνηστικό της συμμετοχής του.

Φωτό: Β. ΟΥΤΣΑ

Εν μέσω σκαντζόχοιρων, η συζήτηση συνεχίζεται (Γερμανική Σχολή Αθηνών).

Τα συνολικά αποτελέσματα των παρουσιάσεων

Τα αποτελέσματα που περιλαμβάνονται στο αναμνηστικό έντυπο του προγράμματος δεν έχουν στατιστική αξία. Το δείγμα των 700 παιδιών που απάντησαν δεν ήταν τυχαίο ούτε επαρκές σύμφωνα με τους κανόνες της στατιστικής επιστήμης. Όμως αποτελούν μία ένδειξη. Μία ένδειξη που θα έπρεπε να μας βάλει σε σκέψεις: είτε είμαστε γονείς είτε καθηγητές είτε εκπροσωπούμε κάποια περιβαλλοντική οργάνωση είτε απλώς ενδιαφερόμαστε για το περιβάλλον. Οι νέοι ζητούν πιο έγκυρη και κατανοητή πληροφόρηση, ζητούν φορείς στους οποίους θα μπορούν να δείχνουν εμπιστοσύνη. Και πάνω από όλα ζητούν έμπνευση για να ανακτήσουν την πίστη τους στη δύναμη που έχει ο απλός πολίτης να δράσει.

Είναι φανερό ότι οι περισσότεροι πιστεύουν στην ατομική ευθύνη για τη δημιουργία των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Αντίθετα, όμως, λίγοι μαθητές έχουν επίγνωση της δύναμης που οι ίδιοι έχουν για να τα αντιμετωπίσουν. Ενδεικτική άλλωστε είναι η θετική ανταπόκριση στη φράση «Οι πολίτες μόνοι τους δεν μπορούν να κάνουν τίποτα αν το Κράτος δεν δώσει το πρώτο παράδειγμα», η οποία φτάνει το 75% των ερωτηθέντων.

Εξάλλου, ένα άλλο εντυπωσιακό αποτέλεσμα είναι η δυσπιστία που φαίνεται να έχουν τα παιδιά της ηλικίας αυτής στο ίδιο τους το σχολείο: μόνο το 39% «εμπιστεύεται το σχολείο ως πηγή ενημέρωσης για τα θέματα περιβάλλοντος».

Μόνο η τηλεόραση (την οποία όμως παρακολουθεί το 87%) παίρνει σημαντικά χαμηλότερη ψήφο εμπιστοσύνης (28%)!

Η συνέχεια του προγράμματος

Το πρόγραμμα «Φυσικό Περιβάλλον: μας νοιάζει στ' αλήθεια;» δεν σταματά εδώ: οι παρουσιάσεις θα συνεχιστούν και το επόμενο ακαδημαϊκό έτος (2003-2004), ενώ σε λίγους μήνες θα διοργανωθεί η εκδήλωση «ΝΑΙ! Μας νοιάζει!», βασιζόμενη στις ιδέες των ίδιων των παιδιών. Αλλά αυτά είναι μία άλλη ιστορία...

Πληροφορίες

Για την πραγματοποίηση του προγράμματος συνεργάστηκαν οι: Δεληβοριά Μυρτώ, Πιερράκου Λαλήν (σχεδιασμός και υλοποίηση υλικού), Κώττη Σόφη (οργάνωση δραστηριότητας «ΝΑΙ! Μας νοιάζει!»), Καλαϊτζίδης Δημήτρης και Νέλλας Ηλίας (σύμβουλοι – παιδαγωγοί), Στεργιώτη Βάλια (σχεδιασμός προγράμματος, πραγματοποίηση παρουσιάσεων και γενικός συντονισμός). Τέλος, πολύτιμη ήταν και η συμβολή του κ. Γ. Κατσαδωράκη και του Γραφείου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης που βοήθησαν σημαντικά στις παρουσιάσεις της Θεσσαλονίκης.

Το πρόγραμμα «Φυσικό Περιβάλλον: μας νοιάζει στ' αλήθεια;» χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από την Coca-Cola Hellas.

Βάλια Στεργιώτη, Συνεργάτης Ε.Ε.

Νέα από την Ευρώπη

Κυρώσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη Μη Τήρηση Προϋποθέσεων Κοινοτικών Οδηγιών (08.04.03)

Έξι κράτη-μέλη έλαβαν μια πρώτη ειδοποίηση για πιθανές νομικές κυρώσεις για τη μη τήρηση προϋποθέσεων σχετικά με τρεις οδηγίες ρύπανσης του αέρα. Η Ελλάδα, η Αυστρία και το Λουξεμβούργο κατηγορούνται για την αδυναμία τους να τηρήσουν τις προϋποθέσεις της Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1999) σχετικά με την περιεκτικότητα ορισμένων υγρών καυσίμων σε θείο. Η Ελλάδα, η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Ιταλία αντιμετωπίζουν κίνδυνο νομικής κύρωσης για την αδυναμία τους να τηρήσουν τις προϋποθέσεις της Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1999) σχετικά με τη συστηματική παρακολούθηση του διοξειδίου του άνθρακα και άλλων αερίων του θερμοκηπίου. Επιπροσθέτως, η Ελλάδα, η Ισπανία και η Πορτογαλία βρίσκονται στο στόχαστρο για την Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2000) σχετικά με ουσίες που καταστρέφουν το όζον.

Αύξηση Φόρων στις Χωματερές στη Μεγάλη Βρετανία (09.04.03)

Οι φόροι για τα απορρίμματα που στέλνονται στις χωματερές αυξάνονται σταδιακά από £13/τόννο σε £35/τόννο «στο μεσοπρόθεσμο έως μακροπρόθεσμο διάστημα». Τα έσοδα από τους φόρους των χωματερών θα δρομολογηθούν σε ένα καινούριο πρόγραμμα «παράδοσης βιώσιμων απορριμμάτων».

Εκτίμηση της Κατάστασης του Περιβάλλοντος στην Ευρώπη (12.05.03)

Η σχετική έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος εκδόθηκε με την ευκαιρία της συνόδου των Υπουργών Περιβάλλοντος της Ευρώπης στο Κίεβο της Ουκρανίας. Η λίστα των βελτιώσεων περιλαμβάνει μεγάλες μειώσεις στη ρύπανση του αέρα και σημαντική πρόοδο στην ποιότητα του νερού σε όλη την Ευρώπη. Έχουν εξαλειφθεί τα φαινόμενα όξινης βροχής, που αποτέλεσαν κάποτε τεράστιο πρόβλημα σε πολλές περιοχές. Υπήρξαν μεγάλες μειώσεις στις εκπομπές βαρέων μετάλλων και οργανικών ρύπων. Παραδοσιακοί αέριοι ρύποι, όπως τα οξείδια του αζώτου, έχουν μειωθεί δραστικά. Την τελευταία δεκαετία, υπήρξαν μεγάλες μειώσεις στις εκπομπές ουσιών που καταστρέφουν το όζον καθώς και πτώση σε εκπομπές αερίων θερμοκηπίου. Η ενεργειακή αποδοτικότητα αυξάνεται, ειδικά στη βιομηχανία. Εντούτοις, οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου μειώθηκαν αλλά παραμένει πολύ δύσκολο να κρατηθούν σε χαμηλά επίπεδα, ειδικά με τον αναμενόμενο περιορισμό της χρήσης της πυρηνικής ενέργειας. Προβλήματα ρύπανσης του αέρα έχουν αντιμετωπιστεί αλλά δεν έχουν εξαφανιστεί, ειδικά στην περίπτωση των λεπτών αιωρούμενων σωματιδίων και του όζοντος.

Ανησυχητικά Στοιχεία Μείωσης των Αποθεμάτων Ψαριών (15.05.03)

Η ανησυχία για τα ευρωπαϊκά και διεθνή

αποθέματα ψαριών αυξήθηκε με μία καινούρια εκτίμηση ότι ο διεθνής πληθυσμός των μεγάλων σαρκοφάγων ειδών (που αποτελούν τον κύριο στόχο των εμπορικών αλιευτικών) μειώθηκε κατά 90% από την περίοδο ανόδου της βιομηχανοποιημένης αλιείας τη δεκαετία του 1950. Σύμφωνα με μελέτη Γερμανών και Καναδών επιστημόνων που δημοσιεύθηκε πρόσφατα, χρειάζεται λιγότερο από 15 χρόνια από την αρχή της βιομηχανοποιημένης αλιείας σε νέα περιοχή για να σημειωθεί μείωση του όγκου της θαλάσσιας κοινότητας κατά 80%.

Τα Ηνωμένα Έθνη Κρούουν τον Κώδωνα του Κινδύνου για Αύξηση Εκπομπών Αέρα (04.06.03)

Οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στις πλούσιες χώρες μπορεί να αυξηθούν κατά 10% μεταξύ 2000 και 2010, αναφέρει σχετική μελέτη των Ηνωμένων Εθνών που συγκέντρωσε στοιχεία για την περίοδο 2000-2001. Η οικονομική ανάκαμψη των χωρών της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης, όπου οι εκπομπές είχαν μειωθεί δραστικά τη δεκαετία του 1990, και οι εκπομπές των βιομηχανοποιημένων χωρών αποτελούν τα βασικά αίτια. Έναντι της δέσμευσης των ανεπτυγμένων χωρών, σύμφωνα με το πρωτόκολλο του Κιότο, για μείωση των εκπομπών κατά 5% την περίοδο 2008-2012, στοιχεία των πλουσιότερων χωρών προαναγγέλλουν πιθανή αύξηση εκπομπών κατά 17% μέσα στη δεκαετία, παρά τα οποιαδήποτε περιοριστικά μέτρα που ήδη έχουν ληφθεί.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Τριπόδων 28, 105 58 Αθήνα
Τηλ.: 210 32 25 245, 210 32 26 693, Fax: 210 32 25 240

Επιθυμώ να εγκρίνετε την αίτησή μου να γίνω:
Φίλος της Ε.Ε.

Όνομα:

Διεύθυνση:

Επάγγελμα: Τηλ.:

Ετήσια συνδρομή Φίλου: € 10

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

για την προστασία του περιβάλλοντος
και της πολιτιστικής κληρονομιάς

Σωματείο μη κερδοσκοπικό

Τριπόδων 28, Πλάκα, 105 58 Αθήνα

www.ellinikietairia.gr

Τηλ.: 210 32 25 245 & 32 26 693 • Fax: 210 32 25 240

Ιδιοκτησία ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Εκδότης: Κ. Καρράς

Τυπώνεται σε 4.000 αντίτυπα

Υπεύθυνη έκδοσης: Χριστίνα Λάσκαρη

Επιμέλεια εντύπου: Καίτη Θεοδωρίδου

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση: ΝΙΚΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

Παραγωγή: ΝΙΚΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.